

УДК 342.53:342:729

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2019.4.14>

Микола Анатолійович Самбор,

кандидат юридичних наук,
член-кореспондент Національної академії
наук вищої освіти України (м. Київ),
Прилуцький відділ поліції ГУНП в Чернігівській області,
сектор моніторингу;

 <https://orcid.org/0000-0002-0446-3892>,

e-mail: nikolas783@ukr.net

**МІСЦЕ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ
У ЗДІЙСНЕННІ ПРАВА НА СВОБОДУ МИРНИХ ЗІБРАНЬ**

Здійснення права на свободу мирних зібрань передбачає виконання суб'єктом його здійснення обов'язку зі сповіщення, тому метою цього дослідження обрано з'ясування місця органів виконавчої влади під час сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань.

Висвітлено орган виконавчої влади як об'єкт сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань та правове регулювання цього об'єкта щодо отримання такого сповіщення.

Ключові слова: право на свободу мирних зібрань, сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань, об'єкти сповіщення, органи виконавчої влади.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Права, свободи й інтереси людини та громадянина є незмінним фундаментом будь-якої демократичної держави і громадянського суспільства. Людина, її права, свободи й інтереси перебувають у фокусі діяльності не лише внутрішньодержавних органів влади та управління, інститутів громадянського суспільства, окремих громадян і їх груп, а й визначаються, як фундаментальні цінності у міжнародному праві, без яких розвиток людства втрачає сенс. Ми глибоко переконані у тому, що саме права, свободи та інтереси й особливості їх здійснення та забезпечення балансу інтересів визначають соціальні, економічні, політичні, культурні та громадянські цінності, спрямовані на соціально-біологічний розвиток людини у планетарному масштабі.

Права, свободи й інтереси людини та громадянина у сучасній теорії права отримали різноманітну класифікацію. Разом із цим вважаємо, що є права і свободи, які слугують сполучною ланкою та ефективним засобом здійснення цілої низки прав і свобод. До таких, без

перебільшення, фундаментальних, базисних прав з огляду на соціальну складову існування людини належить право на свободу мирних зібрань.

Це право є однією з конституційних гарантій права громадянина на свободу свого світогляду та віросповідання, думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, на використання й поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір, права на вільний розвиток своєї особистості тощо. Під час здійснення цих прав і свобод не повинно бути посягань на права і свободи, честь і гідність інших людей¹.

Стан дослідження проблеми

Дослідженню права на свободу мирних зібрань приділено чимало уваги. Наприклад, питанню прояву права на свободу мирних зібрань у перехідних умовах від авторитаризму до демократії присвятив своє дослідження О. М. Куракін [1]; дослідження права на свободу мирних зібрань у сфері здійснення народом суверенної влади, обрала за предмет наукових пошуків О. В. Щербанюк [2]; обмеження конституційного права на свободу зібрань вивчала Т. М. Храмова [3], а конституційно-правове регулювання здійснення права на свободу мирних зібрань стало предметом дослідження І. С. Полянської [4]. Водночас сповіщення органів виконавчої влади та місцевого самоврядування не було предметом наукових пошуків, хоча окремі питання взаємодії носіїв прав і свобод з органами публічної адміністрації ставали предметом та об'єктом наукових пошуків. Наприклад, Д. В. Лученко досліджував законодавче регулювання інституційного механізму електронних петицій в Україні як форми оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів публічної влади [5], В. А. Давидова досліджувала організаційне забезпечення делегування повноважень у системі місцевого самоврядування в Україні [6], а А. В. Куракін, М. В. Костеніков та Е. В. Трегубова вивчали право на проведення мирних зібрань і мітингів та адміністративну відповідальність як засіб його забезпечення [7]. Питанню права на свободу мирних зібрань присвятили свої дослідження С. Фостер [8] А. Петерс та І. Лей [9].

Разом із цим дослідження права на свободу мирних зібрань не вичерпуються згаданими нами сферами та науковцями. Водночас маємо зауважити, що не дивлячись на те, що право на свободу мирних

---

¹ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 39 Конституції України про завчасне сповіщення органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій (справа щодо завчасного сповіщення про мирні зібрання) : від 19.04.2001 № 4-рп/2001.

зібрань залишається у фокусі наукової спільноти, у його змісті та здійсненні залишається багато «білих плям», зокрема недослідженим є об'єкт сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань, що є складовим одного з ключових обов'язків суб'єкта здійснення цього права. Упевнені, що відсутність однозначного розуміння об'єкта сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань впливає на загальнотеоретичне розуміння змісту права на свободу мирних зібрань, а також негативно позначається на здійсненні цього права, оскільки єдиний обов'язок суб'єкта здійснення цього права ставить останнього у пряму залежність і породжує можливість зазнання заходів юридичної відповідальності у разі нездійснення або неправильного виконання цього встановленого конституційною нормою обов'язку.

Мета і завдання дослідження

Виходячи з вищевикладеного, *метою* цього дослідження є з'ясування місця органів виконавчої влади під час сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань. *Мета* дослідження досягається вирішенням таких *завдань*: висвітлити органи виконавчої влади як об'єкт сповіщення про здійснення права на свободу мирних зібрань, з'ясувати сферу повноважень органів виконавчої влади щодо сповіщення про здійснення права на свободу мирних зібрань, охарактеризувати повноваження органів виконавчої влади бути об'єктом сповіщення про здійснення права на свободу мирних зібрань.

Наукова новизна дослідження

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному дослідженні органів виконавчої влади та їх правового регулювання, що визначає ці органи як об'єкти сповіщення про здійснення права на свободу мирних зібрань та їх повноваження у разі надходження такого сповіщення.

Виклад основного матеріалу

Права, свободи та інтереси є різними за своєю суттю, сферою здійснення та особливостями реагування з боку органів публічної адміністрації для забезпечення їх ефективного здійснення.

У цьому контексті маємо погодитися з тим, що здійснення низки прав, свобод та інтересів людини потребує позитивної реакції та певних дій з боку державних органів. Така реакція суб'єктів публічної адміністрації є можливою за певних фактичних та юридичних умов, яким є надходження відповідного сповіщення.

У статті 39 Конституції України прямо зазначається, що про проведення мирних зібрань завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування.

Практика здійснення політичних прав і свобод напрацювала декілька процедурно-правових порядків їх здійснення: повідомляючий (заявниковий), реєстраційний, дозвільний та ініціативний. Організатори мітингу або демонстрації зобов'язані лише повідомити у встановлені строки орган публічної влади про проведення мітингу чи демонстрації. Якщо орган публічної влади вважатиме можливим здійснення права конкретною особою, тоді він не ухвалює жодного рішення, і зі сплином певного терміна особа може здійснювати своє право. У разі, якщо компетентний орган вважає за необхідне з якихось причин реалізацію права цією особою у конкретній ситуації, що склалася небажаним, тоді він ухвалює рішення, яким забороняє користуватися правом, тобто виносить заборонний правозастосовний акт [10]. Поряд із цим З. В. Ромовська та Н. П. Якібчук пишуть про те, що дозвільний характер здійснення права на мирні зібрання, встановлений у радянський період, змінено на інформувальний [11, с. 282].

Норма у статті 39 Конституції України прямо передбачає, що про намір здійснення права на свободу мирних зібрань завчасно сповіщаються: 1) органи виконавчої влади; 2) органи місцевого самоврядування. Так, у конституційній нормі визначено об'єкти для сповіщення, однак розуміння є надзвичайно не чітким.

Очевидно, що для ефективного дослідження та отримання достовірних результатів необхідно встановити зміст поняття «об'єкт», притаманний сучасній українській мові.

Об'єкт – матеріальний предмет пізнання і практичного впливу з боку людини (суб'єкта) [12]; явище, предмет чи особа, на які спрямовано певну діяльність, увагу і т. ін. [13]. Отже, об'єктом сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань є відповідні органи влади, визначені у нормах чинного законодавства України.

Указана конституційна норма, на наш погляд, зумовлюється тим, що повноцінне й ефективне здійснення права на свободу мирних зібрань може відбуватись виключно у разі створення сприятливих умов для здійснення цього права шляхом недопущення створення перешкод у його здійсненні, зловживань цим правом, а також порушень прав, свобод та інтересів інших членів суспільства, які не здійснюють право на свободу мирних зібрань та непричетні до забезпечення його здійснення. Констатуємо, що саме державна влада має забезпечити від імені держави як представника інтересів суспільства здійснення права на свободу мирних зібрань, адже державна влада – це вид публічної політичної влади, що здійснюється державою та її органами, здатність держави підпорядковувати своїй волі поведінку людей та діяльність об'єднань, що перебувають на її території. Інакше кажучи, державна влада – це влада такої організації домінуючої частини населення, яка (організація), забезпечуючи цілісність і безпеку

суспільства, здійснює керівництво ним в інтересах цієї його частини та організовує задоволення загальносоціальних потреб [14, с. 85].

Розмірковуючи над доцільністю сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань, вважаємо, що такий обов'язок суб'єкта здійснення цього права визначається саме необхідністю підтримання правового порядку, сталості, стабільності та послідовності розвитку суспільних відносин, а головне – недопущення порушень права на свободу мирних зібрань суб'єкта його здійснення, недопущення зловживання цим правом, а також порушень прав, свобод та інтересів інших учасників суспільних відносин, у тому числі й суб'єктом здійснення права на свободу мирних зібрань. Очевидно, що обов'язок сповіщення органів виконавчої влади встановлено саме в інтересах суб'єкта здійснення цього права та інших учасників суспільних відносин.

Розглянемо детальніше органи виконавчої влади як об'єкти сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань.

Норма, закладена у частині 1 ст. 6 Конституції України¹, прямо передбачає, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. У цій же статті проголошується, що органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України. Поряд із цим конституційні норми, викладені у статті 19 Конституції України, визначають, що правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством, тим самим визнаючи, що оскільки такий обов'язок суб'єкта, як сповіщення органів виконавчої влади або місцевого самоврядування про намір здійснення права на свободу мирних зібрань, визначено у законодавстві, а саме у Конституції України, то суб'єкт здійснення права на свободу мирних зібрань повинен неухильно його виконувати.

У свою чергу, органи державної влади та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією та законами України, як зазначається у частині 2 ст. 19 Конституції України. Виходячи з розділу VI Конституції України та Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»², можна дійти висновку, що Кабінет Міністрів України, міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, а також місцеві державні адміністрації належать до виконавчої влади.

---

¹ Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : ред. від 21.02.2019.

² Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI : ред. від 25.09.2019.

О. В. Дяченко зазначає, що органом виконавчої влади є частина державного апарату (організація), яка має власну структуру та штат службовців і в межах установленної компетенції (певного обсягу державної діяльності, відповідальність за який покладено на конкретний орган, або кола питань, передбачених законодавством та іншими нормативно-правовими актами, які він має право вирішувати в процесі практичної діяльності) здійснює від імені і за дорученням держави функції державного управління в економічній, соціально-культурній або адміністративно-політичній сферах суспільного життя [15, с. 58–59].

В аспекті ознак органи виконавчої влади є персоніфікованим суб'єктом адміністративного управління і носієм виконавчої влади, що має чітко визначену нормативно-правовим шляхом компетенцію щодо відповідної групи суспільних відносин, під час реалізації яких він ухвалює владні (юридично обов'язкові) рішення і здійснює інші юридично значимі дії [16, с. 98].

Поряд із доктринальними підходами до розуміння виконавчої влади та її органів маємо звернутися до легального визначення цього поняття. Так, виконавча влада – це одна з трьох гілок державної влади, яка відповідно до конституційного принципу поділу державної влади покликана розробляти і втілювати державну політику щодо забезпечення виконання законів та управління сферами суспільного життя, насамперед державним сектором економіки. У відносинах із законодавчою і судовою владою вона користується певною самостійністю¹.

Не дивлячись на наявне розуміння виконавчої влади та її органів, останнє не забезпечує вирішення питання про ефективне здійснення права на свободу мирних зібрань суб'єктами та виконання останніми визначених Конституцією України обов'язків щодо завчасного сповіщення органів виконавчої влади, адже, наприклад, виходячи зі статті 116 Конституції України, де розкриваються повноваження Кабінету Міністрів України, неможливо дійти однозначного висновку про те, що об'єктом сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань має бути саме Кабінет Міністрів України чи навпаки, не може ним бути. Хоча, на наше переконання, Кабінет Міністрів України неможливо виключати зі списку таких об'єктів, оскільки згідно з пунктом 2 ч. 1 ст. 116 Конституції України Кабінет Міністрів України забезпечує виконання Конституції і законів України, вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод

---

¹ Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22.07.1998 № 810/98 : ред. від 28.05.2006.

людини та громадянина, здійснює управління об'єктами державної власності відповідно до закону тощо. До його основних завдань, що деталізуються у статті 2 Закону України «Про Кабінет Міністрів України»¹, належать виконання Конституції та законів України, актів Президента України; вжиття заходів щодо забезпечення прав і свобод людини та громадянина, створення сприятливих умов для вільного і всебічного розвитку особистості; здійснення управління об'єктами державної власності відповідно до закону тощо. Основними повноваженнями Кабінету Міністрів України у сферах правової політики, законності, забезпечення прав і свобод людини та громадянина є забезпечення проведення державної правової політики, здійснення контролю за додержанням законодавства органами виконавчої влади, їх посадовими особами, а також органами місцевого самоврядування з питань виконання ними делегованих повноважень органів виконавчої влади; вжиття заходів щодо захисту прав і свобод, гідності, життя і здоров'я людини та громадянина від протиправних посягань, охорони власності та громадського порядку тощо (п. 3 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України»).

Отже, Кабінет Міністрів України цілком може бути об'єктом сповіщення про намір здійснення права на мирні зібрання. Однак такий висновок є результатом узагальненого сприйняття завдань і повноважень Кабінету Міністрів України, а не свідченням існування прямої норми закону. Водночас з огляду на те, що Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади (ст. 113 Конституції України), він цілком прогнозовано може і повинен бути об'єктом сповіщення про намір здійснення права на мирні зібрання. Такий висновок є наслідком того, що Кабінет Міністрів України належить до органів виконавчої влади.

Поряд із цим ми переконані, що Кабінет Міністрів України має стати об'єктом такого сповіщення у разі, коли вирішення правового статусу та врегулювання відносин з володіння чи користування місцем здійснення права на свободу мирних зібрань належить безпосередньо до повноважень Кабінету Міністрів України або ж виходить за межі повноважень однієї з місцевих державних адміністрацій, що безпосередньо підпорядковуються Кабінету Міністрів України, наприклад у разі проведення мітингу одночасно на території двох чи більше областей України (однак навіть за таких умов може здійснюватись сповіщення місцевих адміністрацій двох областей, а саме обласних державних адміністрацій). На жаль, констатуємо, що такий висновок ґрунтується на розмежуванні повноважень органів виконавчої

---

¹ Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII : ред. від 28.11.2019.

влади залежно від їх адміністративно-територіальної юрисдикції, однак не є логічним умовиводом із результатів дослідження повноважень органів виконавчої влади саме у сфері забезпечення здійснення права на свободу мирних зібрань.

Так само можуть стати об'єктом сповіщення і міністерства, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, оскільки ключовим у такому сповіщенні є саме приналежність державного інституту до органу виконавчої влади.

У статті 1 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»¹ систему центральних органів виконавчої влади становлять міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади. Система центральних органів виконавчої влади є складовою системи органів виконавчої влади, вищим органом якої є Кабінет Міністрів України. Міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, а інші центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики. Повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади поширюються на всю територію держави.

Отже, з таким само успіхом про намір здійснення права на мирне зібрання можна сповіщати міністерство чи комітет, який є не лише органом виконавчої влади, а саме центральним органом виконавчої влади. Зрозуміло, що це є нелогічним і нерациональним, але з огляду на юридичну термінологію та формулювання така норма, що визначає обов'язок суб'єкта здійснення права на свободу мирних зібрань, є далекою від правової визначеності та передбачуваності, однак це є цілком законним щодо виконання суб'єктом обов'язку зі сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань. Очевидно, що таке сповіщення не сприймається з боку таких суб'єктів виконавчої влади, оскільки не належать до сфери їх компетенції. Водночас сам факт сповіщення суб'єктом здійснення права на свободу мирних зібрань такого органу виконавчої влади цілком сприймається та відповідає конституційним приписам. Поряд зі сказаним зауважимо, що більшість громадян не має правових відносин із центральними органами виконавчої влади, тісніші правовідносини у громадян є саме з місцевими державними адміністраціями, які представляють виконавчу владу в областях, а головним чином – у містах і районах.

Виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють місцеві державні адміністрації (ст. 118 Конституції України). Зазначене підтверджується тим, що згідно з частиною 3 ст. 1 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» від

---

¹ Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI : ред. від 25.09.2019.

09.04.1999¹ місцева державна адміністрація в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою. Згідно зі статтею 15 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» в управлінні відповідних місцевих державних адміністрацій перебувають об'єкти державної власності, передані їм в установленому законом порядку.

Серед іншого місцеві державні адміністрації в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці забезпечують законність і правопорядок, додержання прав і свобод громадян та взаємодію з органами місцевого самоврядування, реалізацію інших наданих державою, а також делегованих відповідними радами повноважень (п. 2, 6, 7 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про місцеві державні адміністрації»). Згідно зі статтею 15 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» в управлінні відповідних місцевих державних адміністрацій перебувають об'єкти державної власності, передані їм в установленому законом порядку. Разом із цим прямих законодавчих норм щодо визначення місцевих державних адміністрацій як об'єктів сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань указані законодавчі акти не містять.

Норма статті 25 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» визначає повноваження місцевої державної адміністрації в галузі забезпечення законності, правопорядку, прав і свобод громадян так: місцева державна адміністрація забезпечує виконання Конституції та законів України, рішень Конституційного Суду України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України й інших органів державної влади; забезпечує здійснення заходів щодо охорони громадської безпеки, громадського порядку, боротьби зі злочинністю; забезпечує розгляд звернень громадян та їх об'єднань, контролює стан цієї роботи в органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в організаціях і установах, розташованих на відповідній території, тощо. Нормами Закону України «Про місцеві державні адміністрації» також прямо не передбачено, що до повноважень місцевих державних адміністрацій належать питання розгляду сповіщень громадян про намір здійснення їх права на свободу мирних зібрань. Виходячи з того, що органи виконавчої влади, зокрема й місцеві державні адміністрації, забезпечують додержання прав і свобод громадян, очевидно, що місцеві державні адміністрації мають бути відповідним об'єктом сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань.

---

¹ Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV : ред. від 20.10.2019.

Незважаючи на те, що норми Конституції України є нормами прямої дії (ч. 3 ст. 8 Конституції України), вони передбачають лише обов'язок суб'єкта здійснення цього права, про завчасне сповіщення про намір здійснення права на мирне зібрання, тоді як кореспондуючий праву на свободу мирних зібрань обов'язок завчасного сповіщення не встановлює інституційну та ієрархічну структуру органів виконавчої влади, які повинні отримати відповідні сповіщення та вживати заходів у межах повноважень щодо забезпечення здійснення носіями цього права, що створює прогалину не лише у законодавстві, а й у праві, а це не сприяє ефективності здійснення права на свободу мирних зібрань.

Доречно звернути увагу, що вжиття заходів щодо захисту та одержання прав і свобод громадян може слугувати аргументованою підставою для визначення будь-якого із системи органів виконавчої влади об'єктом сповіщення про намір здійснення права на мирні зібрання, дії кожного з посадових осіб такого об'єкта сповіщення вже можуть бути різними, оскільки питання забезпечення здійснення права на свободу мирних зібрань можуть як бути предметом компетенції відповідних органів виконавчої влади, так і не входити до кола відповідної компетенції. Останній варіант також має своє логічне та юридично визначене вирішення: орган виконавчої влади, на адресу якого надійшло сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань, діє у відповідності до Закону України «Про звернення громадян», а саме частини 3 ст. 7 Закону України «Про звернення громадян», де зазначається, що якщо питання, порушені в одержаному органом державної влади, зверненні, не належать до його повноважень, воно в термін не більше п'яти днів пересилається ними за належністю відповідному органу чи посадовій особі, про що повідомляється громадянину, який подав звернення. Звісно, такий законодавчо визначений строк, на нашу думку, істотно впливає на стан здійснення права на свободу мирних зібрань і не є виправданим з точки зору розумності строку завчасного сповіщення, що являє собою строк від дня такого сповіщення до дати проведення масового зібрання¹. Згаданий нами приклад зі сповіщенням Міністерства охорони здоров'я України про намір здійснення права на свободу мирних зібрань у формі мітингу щодо зростання цін на лікарські препарати

---

¹ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 39 Конституції України про завчасне сповіщення органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій (справа щодо завчасного сповіщення про мирні зібрання) : від 19.04.2001 № 4-рп/2001.

з огляду на суб'єкта здійснення права на свободу мирних зібрань є цілком логічним і законним, а от із боку Міністерства охорони здоров'я України, на перший погляд, видається не зовсім таким, що входить до сфери його компетенції, оскільки питання здійснення права на мирні зібрання лише дотично стосується забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, хоча здійснення права на мирні зібрання є засобом забезпечення (обстоювання, захисту) права на громадян на охорону здоров'я, що належить до завдань МОЗ України¹.

Висновки

Підсумовуючи дослідження органів виконавчої влади як об'єкта здійснення права на свободу мирних зібрань, зазначимо, що чинне законодавство України, яке регламентує діяльність органів виконавчої влади, діяльність яких ґрунтується на принципі здійснення своїх повноважень у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України, не містить законодавчих норм, які вказували б на повноваження органів виконавчої влади отримувати сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань, а отже бути об'єктом відповідного сповіщення. Такий стан справ призводить до невизначеності дій суб'єктів виконавчої влади у разі надходження відповідного сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань, а також може стати підґрунтям для спростування самого факту сповіщення про намір здійснення права на свободу мирних зібрань та притягнення носія суб'єктивного права на свободу мирних зібрань до юридичної відповідальності за невиконання обов'язку про завчасне сповіщення про намір здійснення цього права.

Зазначена обставина не сприяє визначеності та якості норм чинного законодавства, а також впливає на таку ознаку, як передбачуваність закону під час здійснення права на свободу мирних зібрань та, у разі необхідності, обстоювання вказаного права у суді.

Ураховуючи все вищезазначене, доходимо висновку про те, що повідомлення органів виконавчої влади має здійснюватися залежно від того, кому (до сфери чітких повноважень) належить місце проведення заходу (або управління цим місцем), а саме якщо зібрання проводиться на території (землях) чи у приміщеннях, що перебувають у державній власності, повідомляються органи виконавчої влади.

Таким чином, керуючись статтею 39 Конституції України й нормами законів України «Про місцеві державні адміністрації», у відповідності до ст. 5 Закону України «Про звернення громадян» від

---

¹ Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267 : ред. від 30.01.2019.

02.10.1996 сповіщення про проведення мирного зібрання адресуються органам державної влади та їх посадовим особам, до повноважень яких належить вирішення вказаного питання залежно від адміністративно-територіального розмежування.

Переконані, що українське суспільство на сучасному етапі розвитку, коли здійснення права на свободу мирних зібрань є надзвичайно актуальним, потребує ефективного законодавчого врегулювання порядку сповіщення про намір здійснення цього права, а головним чином – якісного визначення та розмежування повноважень органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо забезпечення свободи здійснення права на мирні зібрання, що вимагає від законодавця ухвалення спеціального законодавчого акту або внесення змін до чинних законів України, що визначають повноваження органів виконавчої влади, спрямованих на ефективне здійснення ними їх повноважень, покликаних забезпечити здійснення права на свободу мирних зібрань, а також інших прав, свобод та інтересів людини і громадянина, гарантованих національним законодавством та міжнародними договорами.

Список бібліографічних посилань: 1. Куракін О. М., Романов М. Ю. Право на мирні зібрання: від авторитаризму до демократії. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. 1, т. 1. С. 39–42. 2. Щербанюк О. В. Мирні зібрання як форма безпосереднього здійснення народом суверенної влади. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3. С. 104–108. 3. Храмова Т. М. Ограничения конституционной свободы собраний: сравнительно-правовой анализ : дис. ... канд. юрид. наук. : 12.00.02. М., 2015. 220 с. 4. Полянская И. С. Конституционно-правовое регулирование права граждан Российской Федерации на проведение собраний, митингов и демонстраций, шествий и пикетирования : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. : 12.00.02. М., 2005. 23 с. 5. Лученко Д. Електронна петиція як форма оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів публічної влади. *Право України*. 2018. № 11. С. 53–64. 6. Давидова В. Організаційне забезпечення делегування повноважень у системі місцевого самоврядування в Україні. *Наукові записки інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. № 1. С. 69–76. 7. Куракин А. В., Костенников М. В., Трегубова Е. В. Конституционное право на проведение мирных собраний, митингов, демонстраций, шествий и пикетирования и административная ответственность как средство его обеспечения. *Право и политика*. 2013. № 13. С. 1804–1812. 8. Foster S. Freedom of Religion, Association, and Peaceful Assembly. Concentrate Questions and Answers Human Rights and Civil Liberties : Law Q&A Revision and Study Guide. Oxford : Oxford University Press, 2016. 264 p. DOI: <https://doi.org/10.1093/he/9780198745174.001.0001>. 9. Peters A., Ley I. The Freedom of Peaceful Assembly in Europe. Baden-Baden : Nomos ; Oxford : Hart Publishing, 2016.

352 p. DOI: <https://doi.org/10.5040/9781509913220>. **10.** Витрук Н. В. Общая теория правового положения личности. М. : Норма, 2008. 448 с. **11.** Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / Ю. Б. Бек, Й. Г. Богдан, Л. В. Григоровська та ін. ; за ред. В. М. Коссака. Київ : Істина, 2004. 976 с. **12.** Об'єкт // Вікіпедія : віл. енцикл. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Об%27єкт> (дата звернення: 09.12.2019). **13.** Об'єкт // Словник української мови : сайт. URL: <http://sum.in.ua/s/ob.jekt> (дата звернення: 09.12.2019). **14.** Рабинович П. М. Державна влада // Юридична енциклопедія : в 6 т. / Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 1999. Т. 2: Д-Й. С. 85–86. **15.** Адміністративне право України : підручник / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гаращук та ін. ; за ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2001. 528 с. **16.** Криворучко В. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного управління. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 3. С. 95–99.

Надійшла до редколегії 12.12.2019

Sambor M. A. Place of Executive Authorities in the Realization of the Right to Freedom of Peaceful Assembly

The issue of realizing the right to freedom of peaceful assembly is one of the most pressing and problematic issues in the development of democratic relations in society. Since the realization of the right to freedom of peaceful assembly implies that the subject of realizing this right has a duty to notify, the purpose of this article is to determine the place of executive authorities while notifying the intention to the realization of the right to freedom of peaceful assembly.

The scientific novelty consists in the fact that the article describes the executive agency as the object of notification of the intention to realize the right to freedom of peaceful assembly and the legal regulation of this object in obtaining such notice. In particular, the legal regulation of the powers of executive authorities, as objects of notification of the intention to realize the right to freedom of peaceful assembly and the legislative regulation of the latter to be such objects.

The current national legislation of Ukraine does not contain norms that would directly determine the executive authorities as objects of notification of the intention to realize the right to freedom of peaceful assembly. The existing legislative provisions on the object of the notification determine the object in general, using an alternative way of presenting the norm, which does not contribute to legal certainty and predictability. At the same time, this state of affairs, with the definition of the executive authorities as the object of notification, makes it impossible for the timely and complete fulfillment of the obligation of the holder of the right to freedom of peaceful assembly, which may lead to unjustified application of legal liability measures.

Key words: the right to freedom of peaceful assembly, the notification of the intention to realize the right to freedom of peaceful assembly, objects of notification, executive authorities.

